

Psychomotorický vývoj dětí se sluchovým postižením

*ROZVOJ KOMUNIKAČNÍCH DOVEDNOSTÍ
U DĚTÍ SE SLUCHOVÝM POSTIŽENÍM*

Cíl psychomotorických cvičení:

- rozvoj pohybových dovedností spolu s:
  - rozvojem řeči
  - rozvojem sluchového vnímání
  - rozvojem odezírání

Prostřednictvím psychomotorických cvičení dochází k:

- získávání elementárních pohybových dovedností, zvyšování fyzické zdatnosti, získávání sociálních zkušeností, trénování pozorností, atd.

Pokyny pro cvičení s jedinci se sluchovým postižením

- před každým cvičením zkontrolovat dětem *sluchadla /KI*
- *mluvit* na děti za optimálních *podmínek* pro SP
- před každým cvičením stručně a jasně *vysvětlit, co se bude dělat*
- vysvětlení doplnit *názornou ukázkou*
- využívat *zvukového a světelného signálu*
- *nové pojmy* - ve spojení s pohybem či nějakou činností se lépe zapamatují (během cvičení opakovat)
- dbát na *vzdálenost a směr*, ze kterého na dítě mluvíme
- ověřit si, zda dítě pokynům *rozumí*
- doprovázet jednotlivé činnosti *slovem*
- dbát na celkovou *bezpečnost* dětí

Typy psychomotorických cvičení

- orientace na vlastním těle
- chůze
- běh
- skok
- kopání do míče
- házení a chytání
- rozvoj jemné motoriky a grafomotoriky
- rozvoj motoriky mluvidel

• orientace na vlastním těle

- uvědomování si vlastního těla, jeho jednotlivých částí a procvičování jejich ovládání dle pokynů
- pomůcky: hadrový panák/panenka, konkrétní osoba, samotné dítě

• chůze

- procvičujeme nejdříve na hladké ploše, na zemi, ve volném prostoru, v ohraničeném prostoru, v dráhách, chůze pozprátku, s překážkami, po laně, na vyvýšené plošině, atd.

• běh

- obdobně jako u chůze

• skok

- dbát na měkký dopad skákajícího dítěte
- větší hluk - instrukce předem

• kopání do míče

- nejprve do měkkého a většího balonu, postupně jej zmenšujeme. Střídáme levou a pravou dolní končetinu.
- nejprve kopání od míče ležícího, postupně do míče, který dítěti přihrajeme, později se dítě snaží míč kopem dostat do určitého cíle.
- začátek a konec cvičení oznamujeme předem domluveným signálem (píšťalkou či bubínkem)

• házení a chytání

- chytání je obtížnější
- oboje vyžaduje cílený nácvik
- nejprve se děti učí předměty pouštět z ruky a sledovat jejich pohyb, pak podávat, kutálet a házet lehké předměty různé velikosti, manipulovat s míči různých tvarů a váhy. Dále se učí koulet ve směru daného cíle, házet ve směru udaného cíle, házet pravou/levou rukou a oběma rukama, nacvičuje se hod vrchním obloukem, do dálky i do výšky.

- **Rozvoj jemné motoriky**

- postupujeme - od pohybů vedených celou rukou
  - k menším a jemnějším pohybům vedeným zápěstím ruky

- **na počátku:** manipulace s většími předměty - poté přecházek k menším

- při manipulaci s jemnými a drobnými předměty děti procvičují úchop (tzv. špetku, která je vytvořena ze tří prstů - palce, ukazováku a prostředníku) důležitý v grafomotorice pro nácvik psaní

Cvičení na rozvoj jemné motoriky:

- mačkání různých druhů papíru,
- modelování,
- trhání,
- stříhání,
- lepení
- vkládání drobných korálek do lahvičky
- skládání dětských kostek
- stavění kostek na sebe
- skládání kostek podle předlohy na obrázku
- skládání puzzle
- navlékání korálek na šňůrku
- ovládání tlačítek na různých hračkách, autíčkách, atd.
- zapínání a rozepínání knoflíků, zipů, ...
- otevírání a zavírání dveří, vodovodních kohoutků
- ovládání kolíčků na prádlo
- solení
- drobení ptáčkům, ...

• Rozvoj grafomotoriky

- postupujeme od snadných, velkých pohybů k obtížnějším a menším

- začínáme pohybem **celé ruky** na velké ploše (chodník, hřiště, balící papír pověšený na dveře, na tabuli, malujeme ve vzduchu - pokračujeme pohybem **předloktí** ve stoje na velký papír položený na stůl - pohybem **zápěstí** vsedě u stolu na velký papír - nakonec pohybem zápěstí se špetkovým úchopem na papír, jehož velikost se zmenšuje.

- důležitý je správně nacvičený úchop psacího náčiní (třemi prsty), rozcvičená ruka dítěte (uvolňovací cviky,...), a přiměřený tlak na podložku

- dítě má mít na výběr, kterou rukou chce psací náčiní držet

- pomůcky: vlastní prst, klacíky, tyčky, velké kulaté štětce, kulaté křídly, voskovky, progressa, fixy, pastelky,... omalovánky, domalovánky,...

Rozvoj motoriky mluvidel (oromotoriky)

- napodobování pohybu rtů a jazyka v přirozeném/rodinném prostředí dítěte
- napodobování drobných pohybů mluvidel před zrcadlem
- upoutání pozornosti dítěte na obličej a především na ústa mluvícího pokynem ruky (mluvení do dlaně, doteky prstů na tváře, bradu, nos a rty)
- ohraničení úst přiložením většího kruhu před obličej
- vedení dítěte k napodobení různých artikulačních cvičení (špulení rtů, olizování, mlaskání jazykem)

- **Hry se rty**

- „pusa na dálku“ - špulení rtů
- otisk rtů
- „šašek“
- „kapr“

- **Hry s jazykem**

- „čertík“
- „jazýček“
- „had“
- „bolavé zuby“
- „opice“

- Možné problémy:

- zvýšené nebo snížené napětí svalů jazyka a rtů

- snížená schopnost měnit polohu mluvidel při artikulaci